

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**РОЛЬ ТА МІСЦЕ ОВС У РОЗБУДОВІ  
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ**

**Матеріали V**

**Міжнародної науково-практичної конференції**

**Частина 2**

**(26 квітня 2013 р.)**

Одеса  
ОДУВС  
2013

УДК 351.74  
ББК 67.401.133  
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.  
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення  
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

**Роль** та місце ОВС у розбудові демократичної правової  
Р68 держави : матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., ч. 2,  
26 вітня 2013 р. — Одеса : ОДУВС, 2013. — 168 с.

До збірника ввійшли матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Роль та місце органів внутрішніх справ у розбудові демократичної правової держави» за такими напрямками: актуальні проблеми правового та соціально- економічного розвитку держави, актуальні проблеми адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності ОВС; актуальні проблеми досудового слідства та оперативно-розшукової діяльності; актуальні проблеми професійної підготовки працівників ОВС.

УДК 351.74  
ББК 67.401.133

## **ПРОФЕСІЙНА ДЕФОРМАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ПРАЦІВНИКА ОВС**

Соціальні відхилення відіграють у суспільстві двоїсту, суперечливу роль. Вони, з одного боку, представляють загрозу стабільності суспільства - з іншого, підтримують цю стабільність. Успішне функціонування соціальних структур можна вважати ефективним, тільки якщо забезпечений соціальний порядок і передбачувана поведінка членів суспільства.

У цьому ключі необхідно відзначити, що професійна деформація особистості як одна з форм соціальних деформацій особистості представляє особливий інтерес, у зв'язку з тим, що її різновид професійна деформація особистості працівника органу внутрішніх справ виступає загрозою соціальному порядку і є однією з актуальних проблем в сучасному українському суспільстві.

Ця проблема залишається актуальною і недостатньо розробленою, періодично з'являючись у фокусі уваги дослідників. Ще древні філософи писали про вплив професії на людину, але особливо часто ця проблема обговорювалася в кінці XIX - поч. XX в., коли від філософії відокремилися основні галузі науки зі своїми предметами досліджень, понятійним і термінологічними апаратами, засобами пізнання навколишнього світу.

Багато авторів доходять висновку, що «безпечних професій не існує, в кожній з них, на вигляд дуже благополучної, існують чинники, що завдають шкоди здоров'ю. Іншими словами, кожному роду занять, професій і спеціальності відповідає, по-перше, свій набір шкідливих факторів, специфічний для даної області; по-друге, свій склад, букет профзахворювань. Професія наукового співробітника або бухгалтера, які мають, на перший погляд, здорові умови праці, веде до гіподинамії» [1, с. 169].

У цьому ключі не можна не погодитися з тим, що предмет професійної діяльності виступає фактором деформації свідомості особистості. «Свідомість завжди є усвідомленим буттям. Свідомість предмета визначається через своє ставлення до предмета свідомості. Воно формується в процесі суспільної практики. Опосередкування свідомості предмета - це реальна діалектика історичного розвитку людини. У продуктах людської (...) діяльності свідомість не тільки проявляється, через них воно і формується» [2, с. 172]. Саме предмет, об'єкт, над яким працює людина, в основному і визначає зміст свідомості, і формує його. Всі внутрішні суб'єктивні переживання під час акту діяльності в робочий час обов'язково повинні бути тісно пов'язані з предметом праці, з об'єктом, над яким суб'єкт трудиться, який перетворює.

У феномені професійної деформації знаходить своє відображення фундаментальний принцип психології - принцип нерозривної єдності свідомості, особистості та діяльності. Саме соціальна діяльність людини є стрижнева, ведуча характеристика особистості. Трудова діяльність, професія і формує особистість, і накладає свій відбиток на її особливості.

Під джерелами професійної деформації розуміються ті підстави, спираючись на які можна пояснити сутність даного феномена і згодом керувати ним. Багато в чому пошук причин будь-якого явища залежить від вибору наукового підходу, тієї чи іншої теорії, концептуальної схеми, за допомогою яких дослідник намагається розібратися в подіях. Вибір певного розумового засобу: поняття, категорії або теорії - є вихідним пунктом, в чому обумовлює пошук і знаходження причини [3, с. 23].

Зазначимо групи факторів, що детермінують професійні деструкції:

- об'єктивні, пов'язані з соціально-професійним середовищем (соціально-економічна ситуація, імідж і характер професії, професійно-просторова середу);
- суб'єктивні, зумовлені особливостями особистості і характером професійних взаємин;
- об'єктивно-суб'єктивні, породжувані системою і організацією професійного процесу, якістю управління, професіоналізмом керівників [4, с. 153-157].

Е.Ф. Зеєр наводить таку класифікацію рівнів професійних деструкцій:

Загальнопрофесійні деструкції, типові для працівників конкретної професії. Наприклад, для лікарів - синдром «жалісливої втоми» (емоційна індіферентність до страждань хворих); для працівників правоохоронних органів - синдром «асоціальної перпеції» (коли кожен сприймається як потенційний порушник); для керівників - синдром «вседозволеності» (порушення професійних та етичних норм, прагнення маніпулювати підлеглими).

Спеціальні професійні деструкції, які виникають у процесі спеціалізації. Наприклад, в юридичних та правозахисних професіях: у слідчого - правова підозрілість; у оперативного працівника - актуальна агресивність; у адвоката - професійна спритність. У медичних професіях: у терапевтів - прагнення ставити «загрозливі» діагнози; у хірургів - цинізм; у медсестер - черствість і байдужість.

Професійно-типологічні деструкції, обумовлені накладенням індивідуально-психологічних особливостей особистості на психологічну структуру професійної діяльності. В результаті - складаються професійно та особистісно зумовлені комплекси:

- деформації професійної спрямованості особистості (спотворення мотивів діяльності, перебудова ціннісних орієнтацій, песимізм, скептичне ставлення до нововведень);
- деформації, що розвиваються на основі яких-небудь здібностей - організаторських, комунікативних, інтелектуальних та ін. (комплекс переваги, гіпертрофований рівень домагань);
- деформації, зумовлені особливостями характеру (рольова експансія, владолюбство, «посадова інтервенція», домінантність, індиферентність). Все це може проявлятися в самих різних професіях.

Індивідуальні деформації, зумовлені особливостями працівників найрізноманітніших професій, коли окремі професійно важливі якості, як втім, і небажані якості, надмірно розвиваються, що призводить до виникнення сверхякостей, або акцентуацій. Наприклад: надмірну відповідальність, гіперактивність, трудовий фанатизм, професійний ентузіазм, нав'язлива педантичність та ін. [1, с. 171].

Професійна деформація особистості працівника ОВС - це зміна психологічних і соціально-психологічних особливостей особистості працівника ОВС в негативну сторону, що відбувається, в першу чергу, під впливом специфіки професійної діяльності та інших суб'єктивних факторів. Професійна деформація виникає у моральній, інтелектуальній, емоційній сферах і проявляється у професійних діях [2, с. 185].

У моральній сфері професійна деформація особистості проявляється як втрата уявлення про громадянський сенс своєї роботи, притуплення професійного обов'язку, зростання егоцентризму і егоїзму, як наслідок - формальний підхід до роботи або використання професійної діяльності для досягнення особистих вузькоєгоїстичних цілей.

В інтелектуальній сфері - притуплення здатності до самостійного мислення та прийняття рішень, втрата здібностей до самостійного навчання, труднощі з прийняттям рішень у нестандартній ситуації, схильність до шаблону і догматизму, завищена оцінка своїх знань і здібностей.

В емоційній сфері - "огрубіння почуттів", звуження емоційної сфери особистості, ослаблення здатності контролювати і регулювати свої емоції і почуття, розвиток відчуття внутрішньої емоційної неврівноваженості, конфліктність.

У професійній сфері - звуження кола професійних знань, умінь, навичок, стереотипність професійних дій, завищена оцінка особистого професійного досвіду і ролі власних дій у вирішенні спільних професійних завдань, прагнення уникнути відповідальності, тяга до дріб'язкової регламентації своїх дій з боку керівництва, підміна професійної діяльності складанням різного роду паперів, формальне ставлення до колег, перебільшена увага до зовнішньої атрибутики (особливо атрибутики влади).

Професійна деформація особистості тут представляє собою комплекс специфічних, взаємопов'язаних змін у її структурі, що виникають в результаті виконання правоохоронної діяльності як основної професії.

Таким чином, професійна деформація особистості являє собою форму соціального відхилення, що володіє деструктивними проявами і обумовлену низкою різноманітних факторів. Вивчення особистості в умовах професійної діяльності стає все більш актуальним напрямком психологічної науки, оскільки зміст трансформаційних процесів в українському суспільстві багато в чому залежить від людського фактору, характеру взаємодії особистості і суспільства, стабільності і змісту функцій соціальних інститутів і спільнот, ціннісних пріоритетів і орієнтирів у індивідуальному та масовій свідомості. Принцип єдності свідомості, діяльності й особистості підтверджує той факт, що, з одного боку, професійна діяльність сприяє формуванню професійно важливих якостей особистості, а з іншого - вона несе в собі великий потенціал особистісних порушень. У тому числі це стосується і працівників правоохоронних органів.

#### **Література:**

1. Стригуненко Ю.В. Професійно-нравственная деформация личности сотрудника ОВД как девиантогенный фактор / Ю.В. Стригуненко // Историческая и социально-образовательная мысль. - 2012. - № 4. - С. 169-172.
2. Караваев А.Ф. Професійна деформация личности / Караваев А.Ф. // Право и образование. - 2005. - № 3. - С. 172-187.
3. Безносков С.П. Теоретические основы изучения профессиональной деформации личности. - СПб., 1995. - 330 с.
4. Зеер Э.Ф. Психология профессий: Учебное пособие для студентов вузов. — 2-е изд., перераб., доп. — М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2003. — 336 с.

## ЗМІСТ

<b>Аблов А.Г.</b> РОЛЬ ОВС В РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ДЕРЖАВИ.....	3
<b>Авілова В.В.</b> ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ.....	5
<b>Авраменко Е.С.</b> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОДОРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ.....	6
<b>Албул С.В.</b> ВИКОНАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЧИ РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗОВАНОЇ ГРУПИ ЧИ ЗЛОЧИННОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ: НОВИЙ КРОК У ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ.....	7
<b>Андрєєв М.Ю.</b> ПРОБЛЕМИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ОВС.....	9
<b>Андрущенко К.В.</b> КОНТРАКТ ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ.....	10
<b>Аносенков А.А.</b> МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	11
<b>Антонюк І.Л.</b> ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ПІДСУДНОСТІ: НАДБАННЯ МИНУЛОГО ТА ПЕРСПЕКТИВИ МАЙБУТНЬОГО.....	13
<b>Бадюк М.О.</b> ПРОФЕСІЙНА ДЕФОРМАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ПРАЦІВНИКА ОВС.....	14
<b>Бадюк М.О., Стах Р.М.</b> ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОФІЛАКТИКИ ЗЛОЧИНІВ СЕРЕД НЕПОВНОЛІТНІХ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬСЯ НА ОБ'ЄКТАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ.....	15
<b>Баліцька Є.</b> ВИКЛЮЧЕННЯ З ПОВНОГО ТОВАРИСТВА ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПРИПИНЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН.....	17
<b>Білоусова А.О.</b> ВІДШКОДУВАННЯ ПОТЕРПІЛОМУ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ АДМІНІСТРАТИВНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ.....	17
<b>Бондар Т.А.</b> ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ НЕРУХОМОСТІ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ.....	19
<b>Брушньовська І.І.</b> ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ УКРАЇНИ – ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	21
<b>Виноградова А.А.</b> ДО ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	22
<b>Вінтоняк В.К., Маховська Н.В.,</b> ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ З ГРОМАДСЬКИМИ ФОРМУВАННЯМИ.....	23
<b>Віслоян П.М., Чуб К.А.</b> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ТРАНСПОРТНОЇ МІЛІЦІЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЛЕЖНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	24
<b>Гаджієва Д.</b> ЗНАЧЕННЯ СУДОВИХ ПОСТАНОВ У ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	26
<b>Гандзій О.А.</b> АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРАЦІВНИКА МІЛІЦІЇ.....	26